

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XXVII. Die Veneris post quartam Dominicam. Manifestatur tribulatis ad eorum solatium, adversa à Deo immissa nil aliud esse, quàm purum amorem sub odii schemate personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

inter sacrae familiae claustra religiose vixisse, cur nunc illa ridetis, & subfannatis? tunc enimvero vestium pompa & vanitas tristitiae vobis erit & dolori, cur ergo illam non moderamini? lubrica oculorum licentia tunc vos contristabit; cur illam freno non coercetis? tantus morum & vitae fastus displicebit; cur non deponitis? tantam linguae impudentiam damnabit; cur non emenda-

tis? odiorum & vindictae poenitebit; cur non placamini? tantas fraudes in contractibus damnabit; cur non abstinetis? Eja agite, & consiliarium tam fidelem, quem vobis demonstravi, domum vestram ducite, omnesque serio perpendite, quid in mortis articulo factum velletis, illudque modò facite: *O mors, bonum est iudicium tuum!*

SERMO VIGESIMUS SEPTIMUS.

DIE VENERIS POST QUARTAM DOMINICAM.

Domine, ecce, quem amas, infirmatur. Joh. I I.

Affectus animi, maxime verò vehementes, dissimulare, rem sane difficilem esse, nemo negaverit; nullus autem, si mea me non fallit opinio, minus regi potest amore. Placētne sub amicitiae & benevolentiae schemate latens videre odium? Cainum aspiciate, dum ad amicam secum ambulationem Abelem invitat: vultis, sub vultu ad hilaritatem composito, latentem videre tristitiam? Jezabelem è fenestra, Jehu praestolantem, intuemini. Vultis Religionis larvā tectam videre invidiam, rabiem, amaritudinem, ac livorem? Herodem aspiciate, dum Christum sollicitè indagat, eique

Divinos honores deferre cum Magis Regibus petit. Quis autem amorem unquam adeo celare potuit, ut, cum esset amans, inimicus tamen capitalis ac juratus appareret? Vir prudens, aemulorum machinationes & insidias fugiturus, facile larvam invenit, quā se tegat, personam ac vultum dissimulet, Davidis instar, cum è Saulis Regia profugisset; puero autem vel infanti id facere difficillimum est, quia eorum indoles ab omni simulatione tam aliena est, ut ultrò ruat in occursum eorum, qui ei insidiantur, & sponte manifestet intima pectoris sui arcana. Amorem infantulo comparari, quis nescit, & infanti quidem face armato? an ergo illum latere posse existimatis, qui, quocum-

quocunque incedit, facem accensam manu præfert? *Lampades ejus, lampades ignis*, nec ignis solum, qui etiam sub cineribus delitescere semivivus potest, sed *flammarum*. Verum quorsum ego hoc exordio hodie colimo Auditores? dicam palam. Videbatur Christus, amorem, quo erga Lazarum flagrabat, dissimulare non nihil velle, propterea & morbum, & mortis periculum, mortemque ipsam permisit; verum an fallere alios potuit hæc simulatio? minimè profectò; hoc enim sagaces Lazari sorores non latuit, nec ideo minùs Christo dilectum fratrem suum credebant: quapropter audacèter Christo significant, *Ecce, quem amas, infirmatur!* non quem *amasti*, sed quem *amas*. Næc Christus ipse, cum amici tumulo vicinus accederet, à lachrimis sibi porrò temperare poterat, crebròque gemitu amorem testatus, *infremuit spiritu*, adeo ut universa circumstantium corona amoris vehementiam miraretur. Quid ergo ad hæc dicitis, ô afflictè, desolati, miseri! an vos soli inter ærumnas vestras summum DEI erga vos amorem non agnoscitis? an creditis, vos minùs diligere, quia pluribus adversis vos DEUS exercet? Erratis, erratis; hoc ipsum majoris in vos amoris argumentum est, etsi id minimè agnoscatis. Sinite, ergo, vos exhorter, ut æquo ac tranquillo animo adversa à DEO immissa toleretis, & beneficium ferientis manum gratissimo animo exosculmini. Accipite ergo solatium, quod vobis offero, ac vestrum in com-

modum ac emolumentum convertite.

II. Ut autem solatii hujus fundamenta altius jaciám, fingamus, adversa non immitti à DEO in bonum nostrum, sed DEO duntaxat volupe esse, nos affligere, variisque ærumnis exercere, hoc ipsum tamen summo nobis solatio esse oporteret, quòd Deus afflictionis nostræ sit author: *Sicut Domino placuit, ita factum est*; quod enim malum ab ejus manu profectum non læto animo suscipiatur? Nescio, an unquam observaveritis, quod in variis Longobardiæ civitatibus frequenter usavenit, iis maxime diebus festivis, quos Dionysia appellatis. Celebriores urbis plateas juvenis fortè obambulat splendidè vestitus, aureâ cæsarie superbus, ac pretioso ornatu ad omnem elegantiam indutus; cum ecce ictu improvise condensatæ nivis globulus tergum ferit, floccisque candidis, & pileum, & cæsariem, & clamydis purpuram aspergit. Ad hunc insultum insurgit ferociens, & quia injuriæ auctorem ignorat, crescit indignatio, facies vindictam spirat, ardet oculis, parùmque abest, quin manu capulo admotâ vindictam in aggressorem, quisquis ille sit, meditetur. Mox autem coniectis quaquaversùm oculis videt amasiam suam, manumque amatam auctorem ictus agnoscit, cum subito placatus serenam frontem explicat, & suavè subridens, profundâ corporis inclinatione ferientem reveretur, dièque sequenti eadem horâ ex composito eidem fenestræ

vicinus accedit, similémque gratiam non sine ambitu præstolatur. Non video, auditores, cur non eadem reverentia, quæ defertur Amasiæ, Deo debeatur; vos enimvero doletis, si ictu improvise indurata nivis globus in vos incidat, qui eâ vos parte ferit, quâ minimè sperabatis; moritur filius, negotium sinistrè succedit, munus, quod gessistis, aufertur, publicæ confusionis nota vobis inuritur, Eja levate oculos, ictûs incussi Aurhorum inquirete; an non Deus est? Dominus est: dominus est! ipsissimus est, quem expertus est Job: *Præcipit nivis, ut descendat.* Frontem ergò serenate; quidquid enim ab hac manu proficiscitur, in gratiæ & beneficii loco habendum est: *pæna est, ait Augustinus, sed & gratia est.*

III. Error certe foret decumanus, credere, si Deus vos adversis exercet, id voluptatis & joci gratiâ ab eo fieri: *non delectatur in perditionibus nostris,* ut Tobiaë libellus nos docet; certò vobis persuadeatis, aliud Deo motivum haud esse, quàm lucrum nostrum, & quamvis nullum aliud commodum inde redundaret, satis nobis esse debet, hæc fieri ab amante, ut blandè nos vellicet, moneatque nos ipsius recordari, ad ipsum recurrere, oculosque ad illum elevare. Sed quâ ratione, diceris, tribulatio amoris illicium esse possit? quin acerba & adversa non minùs in fugam concitant hominem voluptatis amantem, quàm fraxinus viperam, fumus apes, aut flamma leonem; si ergo Deo nos placet ad se

allicere, favoribus rebûsque prosperis, non duris & adversis id imperandum est; blandiri oportet, non terrere. Heu quantum aberratis, Auditores, si legem Deo ponere vos posse creditis: audite, quid vobis per Jeremiam annuntiet: *Dabo timorem meum in corde eorum, ut non recedant à me.* Ut me non deserant, quid faciam? an ipsis deliciose ablandiar? ah sic terga mihi verterent ingrati. Quid igitur agam, *ut non recedant à me?* terrebo illos, & consternabo: *Dabo timorem meum in corde eorum.* Tura enimvero fugient, ut liberentur, sed quorsum fugient, nisi ad me? *In tribulatione sua manè consurgent ad me.*

IV. Si omnia nobis ad vota fluerent, si secunda semper aura adspiraret, nihil unquam adversi, timoris nihil nobis ingrueret, an unquam, fateamur ingenuè, an unquam DEI vel meminisse quidem dignaremur? Num Discipulorum Christi in navi periclitantium oblitus estis? quamdiu tranquilla fluebat aquarum malacia, tam modica illis de Christo cura erat, ut solum, & in navigii margine dormientem incurii relinquerent; cùm autem gravis tempestas incumberet, *Morus magnus factus est in mari;* cùm viderent undas intumescere, obfuscari cælum, solem eripi, furentes insurgere Typhones, mugire tonitrua, concitari fluctus, inundare excussos cælo imbres, & superatum vi tempestatis phaselum, ruinam paulatim ac naufragium meditari,

ri, tunc enim verò anxie ad Christum accurrunt, opem & auxilium cum fiducia implorant: *Domine, salva nos, perimus!* Id ipsum, si Augustino credimus, in dies Christianis usuenit: *Si cessaret Deus, & non misceret amaritudines felicitatibus seculi, oblivisceremur Dei.* Si semper malaciâ, rebûsq; tranquillis uteremur, altissimâ enim verò Dei oblivione jaceremus sepulti; quid ergo, ut ad Deum recurramus, nos incitat? Ventus adversus, periculum, tribulatio: *Sed ubi angores,* pergit D. Augustinus, *molestiarum faciunt fluctus in anima, tunc fides illa, qua tibi dormiebat, excitatur.* Et ut veritas ista clariùs elucescat, dicite, Auditores, quando piam peregrinationem instituistis? nunquid cum sterilitate damnati, prolem à Deo efflagitastis? & quando liberalem Eleemosynam erogastis? nunquid cum morbo detenti, lectôque affixi, pro obtinenda sanitate Cælo supplicastis? ecquando orationi ferventiùs vacastis? nunquid cum calumniis petiti, ab infamiâ notâ liberari laborastis? Dicerem ego libenter, id ipsum vobis evenire, quod aqua: nôstisne, quâ arte & industriâ ad cælum elevanda sit? an forsitan, cum per patentem ac floridam pratorum planitiem quietè labitur? si libertas, & evagandi campus eidem permittitur? tunc enim verò exundatione pigerrimâ sese diffundit, & modò subsedit in stagna, modò in palude marcescit, ac tandem in profundo maris sinu se abscondit; ut autem sursum ascendat, angustos inter stricti canalis recessus constringi etiam

invita debet. Id ipsum nobis evenit: cum omnia ad votum fluunt, per terram ignavè serpimus, *quasi aqua dilabimur in terram,* tardi & pigri hæremus ad bonum, & in vitiis computescimus: tunc autem ad cælum, & in altum nos erigimus, cum intra angustias constrictos nos esse agnoscimus; *Domine, Domine,* exclamat de populo suo Isaias, *Domine in angustia requisiverunt te.* Chordas instrumenti musici consideremus: ut suavem sonum edant, nunquid violentè attrahi, intendi, & non aliter, quàm reus in equuleo torqueri debent? si fides laxaveris, continuo dissonant. Ut vinea tua palmites, uvæ, & botros progerminet: nunquid ferò incidendi sunt pampini? relinque integros & ferro intactos, infructuosos & steriles experieris. Ut Juniperi grana suavissimum odorem spirant, nunquid ardentibus prunis injicienda sunt? nisi admoto igne urgeantur, omni fragrantia destituuntur. Id ipsum animantibus accidit: cum fame agitantur, tum enim verò agiliores sunt ad volatum, ut in aquilis apparet: sunt promptiores ad cursum; pardum aspice: sunt avidiores prædæ; lupum intuere. Si ergo Deus naturæ auctor tantum ab animalibus ratione privatis impetrat, cum ea affligit & durius habet, quid mirum est, quòd ut auctor gratiæ eodem agendi modo erga hominem utatur? Appositè igitur & verè Psalteris regius cecinit: *in ira populos deduces.* In quæ verba D. Augustinus: *quid enim est, in ira populos deduces, nisi id unum*

cum; imple tribulationibus omnia, ut in tribulationibus positi omnes recurrant ad te.

V. Nunquam ego dicendi finem facerem, si integrum eorum catalogum texerem, qui hâc viâ ad Deum pervenere, qui, *cum occideret eos, quarebant eum.* Ut tamen vel modicum prægustum præbeam, an unquam filium illum prodigum ad Patrem reversurum fuisse creditis, nisi angustia & calamitates, quibus premebatur, ad id coëgissent? cum nudus, foetidus, famelicus, porcos pasceret, nec pascere tantum, sed & eorum pabulum suffurari, ac glandibus vesci deberet, *fame pereo*; hoc enim verò tandem è labris expressit illud, *ibo ad Patrem.* Manasses post gravissimam in Deum perfidiam, verè rursus legi se submitit, & dirutas aras restauravit; sed hoc carceris diuturni squalor, & catenarum pondus extorserat. Antiochus post atroces Divini honoris injurias pacem à Deo supplicem poposcit; sed vermes eum coëgere, qui carnem miseri crudeliter depascebantur. David ipse de sese testatur, nunquam se Deo magis supplicem fuisse, quàm tempore nubilo & calamitoso: *in die tribulationis meae Deum exquisivi*, cum tamen diebus sudis & serenis, heu nimis indecenter lasciviret, & Bethsabæas è fenestris procaciter arbitraretur. Negari ergo non potest, adversa nos ad Deum deducere, imò non deducere tantum, sed cogere, & necessitatem imponere: *mala, quæ nos pre-*

munt, ad Deum ire compellunt, ait D. Gregorius.

VI. Neque id mirum videri nobis debet, cum experiamur, ut Ecclesiasticus notat, tribulationes sanare corruptum hominis iudicium, sermonem componere, modestiam docere, & actiones nostras omnes moderari: *gravis infirmitas sobriam facit animam.* Inter omnes volucres, nulla falcone est magis effera & fastuosa, & tamen illam hero suo adeo morigeram novimus, ut ad levem ejus sibilum, in humeros advolet, pugno insideat, & non rarò prædam ex unguibus ad ejus mandatum intactam promptè relinquat; quâ ergo arte vel industriâ, volucrem naturâ tam indomitam & superbam, tam docilem & obsequiosam fieri creditis? Amænissimam auditu causam modumque compendiosum illius cicurandæ recenset Ælianus: aliquot dierum spatio in obscuram & fumantem fabri ferrarii officinam deportatur, ubi ad dissilientium favillarum aspectum, ad malleorum ictus, & incudis strepitum, tanto pavore ac formidine concutitur, ut omnem subitò ferociam, quamvis ingentem, deponat. Id equidem Auditores, an verum sit, ignoro; id tamen certissimum est, animum hominis naturâ superbum & fastuosum, nunquam faciliùs domari, frangi, & ad demissionem componi, quàm in Ustrina tribulationis, *in camino humilitationis*, ut Ecclesiasticus ait. Sinite illum non nihil audire sonum horribilem ictuum, qui à Divina ma-

nu vibrantur, nec dubitate, si fides
 est Isaïæ, brevi edomandum: *vexatio
 intellectum dabit auditui.* Novimus,
 non paucos ob excessum vanitatis &
 arrogantiae stolidissimè delirasse:
 Xerxes Persarum Imperator tanti fecit
 seipsum, ut vincula & compedes mari se
 crederet injecturum, quod etiam majestatis
 læsæ reum declaravit, eò quòd pontem
 Hellepontis impositum violenter diruerit;
 quin etiam carnificis manu fustuario multavit
 mare, pejora minitatus imposterum,
 nisi majori honore & reverentiâ Principem
 suum coleret. Clearchus Heracleæ Dominus,
 aquilam sibi Jovis instar præferri voluit,
 ignitis radiis armatam. Antigonus
 Macedonum Rex thyrsum viridantibus
 pampinis cinctum Bacchi instar circumtulit.
 Quid de Heliogabalo dicam, qui Cybelem
 Deorum matrem imitatus, leones curru
 regio jugales admovit. Nemo verò horum
 stultior Caligulâ fuit, qui modò Martem,
 modò Plutonem, jam Palladem, jam Saturnum
 indutus, thura ac incensum à mystis &
 sacrificulis accipit; Deorum, quotquot
 Roma venerabatur, statuas truncari, sui
 que capitis imaginem imponi illis jussit;
 tonabat, fulgurabat, fulminabat è
 certis quibusdam machinis in eum usum
 aptatis, & quamvis ignorantissimus
 bipedum, astris se dominari credebat;
 Jovi ipsi, quo Deum majorem Antiquitas
 non habuit, exilium minitatus est, omnis
 que cultus & adoratio nis usum negavit,
 eò quòd importunâ è cælis exculsâ
 pluviam festa & ludos

R. P. Sequenti Quadragesimali,

turbaverit. Verùm dicite, Auditores, quo
 tempore in tantam hosce insaniam prorupisse
 existimatis? An in miseris, angustiis, & adversis? Mi-
 nimè sanè, sed quando felices ac prosperi
 fortunam capillis tenere, clavum rotæ illius
 fixisse, & velis ejus ventos subtraxisse
 credebant. Tempore autem nubilo, vix unum
 invenietis, qui non fastum & superbiam
 posuerit. Alexander ipse Macedo, in prælio
 saucius, cum stillantem largè sanguinem è
 plaga vidisset, hominem se professus est,
 Plutarcho teste. He. *Plutare. in Sita.*
 rodes ab angelo percussus, cum vermium
 agmina carnes & viscera dirum in modum
 depalcerentur, se mortalem agnovit, Josepho
 testante. Si ergo tam stolidis & mente captis
 adversa factum fregerunt, quid in iis
 efficient, quos magis dociles, minusque
 stupidos putamus? Certè rex David, cum
 nonnullorum intolerandam audaciam coër-
 cere vellet, Deo in hunc modum supplicavit:
constitue Domine Legislatorem super eos,
 aut ut alii legunt, *Doctorem, ut sciant*
gentes, quoniam homines sunt. Constitue
 Doctorem, sed quem illum? quis hanc sibi
 cachedram tam difficilem vendicabit? quis
 veritatem istam persuadebit? tribulatio,
 imò solus ejusdem metus: *constitue Domine
 timorem super eos,* ut D. Hieronymus
 exposuit, *vel constitue Domine terrorem
 super eos,* quemadmodum Chaldaea
 paraphrasis legit. Clarissimè omnia
 Chryostomus: *pedagogus autem noster
 tribulatio est;* hæc enim verò docet
 mores componere; quod

XX

dis-

diffusius intelligeris, si elegantissimam ejusdem orationem ad populum habitam evolvatis.

VII. Jūvenem illustrem aspici-
te, qui obtento recēns feliciter con-
nubio, ad quod diu aspiravit, sponsam
domum deduxit, filiam nobilem, lo-
cupletam, modestam, pulchram, &
amabilem, quique instructo lautissi-
mo convivio, consanguineorum &
affinium coronam ad æqualium suo-
rum invidiam excipit. Ingrediamur
non nihil, ait Chrysoſtomus, domum
hanc, ecquid tandem videbimus? ri-
sus incompósitos, colloquia dissolu-
ta, & actiones infames; hic ventrem
& ingluviem farcit, hic ebrietate &
temulentia obfuscat cerebrum; in
vestitu vanitas, ostentatio in gemmis,
luxus in omni apparatu elucet; lu-
sus, musicæ, cantus, choreæ, lasciv-
iæ effeminate, inordinata confusio,
thronum tenent: *multa effusio, nihil
studiosum, generosum nihil.* Interea
acerbo sortis ictu sponsa subito mori-
tur, primo ætatis vernantis flore de-
messa; cum domus tota hilaritatis
& gaudiorum sedes, in luctum
& tristitiam momento convertitur.
Ingrediamur iterum, si libet: vah
metamorphosin! cum atrium subi-
mus, nullus porro tumultus, sed
quies summa, silentium altissimum,
composita omnia: mox domestici ob-
viam veniunt, pullâ feste funesti,
vultu cernuo, gestu corporis mode-
sto, humili voce. Si conclavia in-
gima cum illis intramus, parietes ipsi,
omnibus lascivæ aulais spoliati, mo-
destiam spirant, tacent citharæ, silent

cymbala; tali, tesseræ, & scruporum
thecæ dispersæ mensis otiosè incu-
bant, longoque mulctatæ exilio dam-
nantur; nullus amplius risus in cujus-
piam vultu natat, nemo nisi seria &
ad pietatem apposita loquitur, nec vi-
ri duntaxat, sed & fæminæ, & fa-
mulitium, Philosophos induere, sen-
tentias loquuntur, & axiomata cre-
pant: hic vitam humanam somnum
indigitat, scenæ apparentis theatrum,
pompa brevem; ille obstupescit,
caducam formæ & vultus pulchri-
tudinem Idoli instar adorari, cum ta-
men fulminis instar post brevem, &
illustrem sui conspectum nil præter
factorem relinquit. Alius mortem
sollicitè expectandam docet, quæ nec
natalium nobilitati, nec divitiarum
splendori, nec flori ætatis parcat, Hunc
in modum reliqui etiam sermonem
prosequuntur, nihilque, ut Chrysoſt,
ait, aliud auditur, quàm utile ac pro-
ficuum, & compungendis dolore a-
nimis accommodatum: *si quid ali-
quis locutus fuerit, omnia sunt
verba Philosophia plena.* Unde tan-
ta domus hujus mutatio? quis tantam
sermonis prudentiam, quis mores a-
deo castigatos introduxit? Nolite mi-
rari, Auditores, Magister ille celeberr-
mus intravit, quem *tribulationem*
appellamus. Hæc enim verè lectio
unicâ, quam de caduca hominum vita
tradidit, id effecit, ut omni morum le-
vitate fugatâ, omni vanitate expulsâ,
sermone formatent magis sensatos;
ut adeo meritò cum D. Chrysoſtomo
statuendum sit: *verè Pedagogus no-
ster est tribulatio,* aut quod alio in
loco,

loco, similique proposito docet: *tribulatio multam introducit sapientiam*. Non ergo mirum accidat, ut ad id, quod paulò antè dicebam, revertar, illi, qui modum vivendi nescit, tribulationem à Davide Magistrum assignari: *constitue Domine timorem super eos, ut sciant gentes, quoniam homines sunt*; hæc enim superbos dejicit, hæc dissolutos componit, turbulentos castigat & mitigat, duros & obstinatos emollit, omnemque rebellem & refractarium ad Deum manuducit: *omnes animi motus tribulationi cedunt, invidia, emulatio, concupiscentia, potentia pecuniariam, corporum amor, arrogantia, fastus, ira, & omne reliquum vitiorum examen*. Hæcenus Chrysostomus stylo suo aureo.

VIII. Hæc cum ita sint, Auditores, an non eximias Deo grates pro immisissis, quibus nos affligit, adversis nos debere existimatis? enimverò maximas. Audite, si lubet, Dei per Isaiam verba; sunt enim verè Divina: *ecce ego frango contra vos malum*. An loqui aptius potuisset? quando nos affligit, malum nobis inferre videtur: verum nil minùs est, simulat, fingit; non enim major in terris gratia est, quàm nos beare posset. O favorem lanè summum & eximium! *omne gaudium existimate fratres*, ait D. Jacobus, *si in tentationes varias incideritis*: quæ enim major gratia, quàm Deum nos cogere, esse bonos, modestos, devotos, & gloriã suã dignos? an non ipsimet petimus, ut voluntatem nostram, quantumvis

refractariam & renitentem, amicã quãdam vi ad se trahat? *nostras rebelles ad te propitius compelle voluntates*: & hoc ipsum est, quod adversis efficit. Cur ergo ad primum fræni morsum, velut equi indomiti, insurgimus, & recalcitramus? Ponite, quæso, hanc ferociam, certòque persuasum habete, securam ac regiam ad cælum viam esse, pati, pati, pati: *via vite*, ait sapiens, *inrepatio est disciplina*; ardua quidem, non negaverim, difficilis, & salebrosa; sed simul secura & certa.

IX. Communis prudentum sensus est, si quando in regionem longinquam iter geminum ducit, unum mari, terrã alterum, securius multò esse, terrestri sese committere: sed nunquid maritimum commodius & compendiosius est? id equidem verissimum esse D. Bernardus respondet; aurato enim navigio excepti, lætã sociorum unã navigantium coronã stipati, festivos semper dies agitis, cantatis, luditis, nec ullum interea temporis momentum deperditis; & jacendo, & sedendo, & dormiendo iter facitis, sique faventes venti aspi- rent, ô quantum viæ spatium intra pauculas horas transmittitis? hilares identidem cum epibatis & nautis jocos seritis, qui gravissimis licet laboribus distenti sint, plurimam tamen recreationis materiam suppeditare solent; discitis præterea artis nauticæ peregrinos terminos, & miram nomenclaturam; ibi docemini, quid rudentes sint, antennis & artemoni annexi, quid malus ad proram erectus,

Hom. 66.
ad popu-
lum.

Ibidem.

Jerem. 8.
27.Jacob. 1.
2.

ctus, quid sit, carinam pice obline-
re, quid saburram alleviare, quid o-
pertorium detegere, quid vela refi-
cere, quid anchoras in navim attra-
here, qui sint principales malorum
rudentes, quid gubernacula, quid
clavi, quid funes nautici, quid fori ac
tabulata navis, quid pixis nautica, quid
remulcus, quid trochleæ, quid cym-
bulæ, quid scaphæ. Ad hæc vix ul-
la cæli injuria vos molestat; si plu-
viæ ingruunt, tectum vos defendit;
si nives decidunt, ad focum confi-
detis; si solis vos adurunt radii, in
pupis umbra auram flabello ventila-
tis; quodque mirum est, levibus sæ-
pe impensis ingens iter conficitis. E-
contrario, quantis sumptibus, dispen-
diis, incommodis, sudoribus, terre-
stre iter abundat? verno & autumnæ
tempore luto pedes impediuntur,
æstate pulveribus suffocatur anhelus,
rupes arduæ, præcipitia horrida,
planities stagnans, aut undis interclusa
superanda est, nec de die requies, nec
somnia de nocte, equi strigosi, ac suc-
cussores, qui viscera, & lumbos con-
quassant, hospitia fordida, in humani
caupones, & quid non? His tamen
non obstantibus, ego quidem, qui u-
tramque viam terræ, marique tentavi,
censeo, sapientissimum esse monitum
D. Bernardi, laudare mare, & eligere
terram, quia *laboriosior fortè via vi-
detur inter ardua collium, & aspera
montium, sed expertis longè secu-
rior.* Sic enim calamitosior terræ semi-
ta, attamen firmior illa tandem est,
solidiorque, nec ex omni parte mors
imminet, ut in mari usuevit; ubi

levissima undarum crispatio, & tenuis
sæpe nubecula suspicionem ac metum
parit, ventos & tempestatem minatur.
Idipsum accidit in proposito nostro:
gemina ad cælum via patet, per pro-
spera nimirum, & aspera; illa magis
commoda est, hæc autem magis le-
cura, eamque omnes ferè calcârunt,
qui salvi sunt: *omnes, qui placuerunt* Judith.
Deo, per multas tribulationes trans- 4. 21.
ierunt fideles, ut Juditha quondam
dicebat, Patriarchæ, Prophetæ, A-
postoli, & quicumque alii, Deo in
paucis chari, *omnes, qui placuerunt*
Deo, omnes, omnes. Illi vicissim,
qui velis tumentibus prosperitatis
viam secuerunt, tandem aut scopulis
allisi, aut abrepti syrribus, tristi nau-
fragio perierunt: *prosperitas stulto* Prover.
rum perdet illos, ut propriâ experien- 4. 32.
tiâ doctus Salomon asseveravit.

X. Mihi credite, Auditores, om-
nibus artibus contremisco, cum Di-
vina inter oracula lego, quod quon-
dam angelus seni Tobia dixit: *quia* Tob. 12.
acceptus eras Deo, necesse fuit, ut
tentatio probaret te: quia pietatis
operibus vacabas, quia subtractam ori
buccellam dividebas inter pauperes,
quia negatâ palpebris requie defun-
ctos terræ mandabas, verbo, *quia*
Deo acceptus eras, necesse fuit, ne-
cesse fuit, heu quid? ut cæcus fieres,
ut summâ calamitate occupatus ad in-
citas & mendicitatem redigereris:
quia acceptus eras Deo, necesse fuit,
ut tentatio te probaret. Quid ergo
mihi peccatori accidet, si aurâ semper
serenâ, & secundo rerum omnium
successu fruatur? heu mihi, nisi Deum
adver-

adversus me armatum, manumque
 21. 22. eius flagellis accinctam experiar, me-
 23. tuo, ne parum illi in amoribus sim:
 24. *Pro. 12. qui parcat virga, odit filium suum.*
 2. Mac. 6. Nimum quantum sanè sacre pagine
 abundant testimoniis, quibus Deus
 perspicue testatur, neminem, nisi ad-
 versis exercitum, probèque contusum,
 à se diligi. Si Machabæorum res ge-
 2. Mac. 6. stas consulo, intelligo, *non sinere pec-
 catoribus ex sententia agere, sed
 statim ultionem adhibere, magni
 beneficii est indicium.* Si Salomonem
 2. Mac. 3. interrogo; *quem diligit, inquit, Do-
 12. minus corripit.* Si Paulum inclamo,
 respondebit: *quem diligit Dominus
 castigat.* Si è Jobo id sciscitor: *bea-
 2. Mac. 6. tus, ait, homo, qui corripitur à Deo.*
 Si iudicium Apostolorum desidero,
 reponent omnes: *per multas tribu-
 2. Mac. 6. lationes oportet nos intrare in reg-
 num Dei.* Ut adeo tot ac tantorum
 testimoniorum mole oppressus, con-
 victus & attonitus hæream, si Deum
 mihi fræna laxare, calcaribus non ur-
 gere, non flagris impellere, omniàque
 ad votum meum fluere videam: *si ex-
 tra disciplinam estis, ò nuntium ter-
 ribile, iis ab Apostolo intentatum, qui
 adversa fugiunt, si extra disciplinam
 estis, cuius participes facti sunt om-
 nes, ergo, præ horrore mihi lingue hæ-
 2. Mac. 6. ret! ergo adulteri, & non filii estis.*
 Ah bonum meum summum! hoc e-
 nim verò nolo, sed legitimorum filio-
 rum numero accenseri cupio; hoc u-
 num exardeo, & ideo dorsum in flagel-
 2. Mac. 6. la reverenter incurvo: *in flagella pa-
 2. Mac. 6. ratus sum.* Arripe flagrum, quodcun-
 que libuerit; nullum recuso, & nul-

lum eligo; neque dico *in flagellum,*
sed in flagella paratus sum. Sentio
 quidem, carnem rebellem tropidare,
 si vel cogitet lividas plagarum vibices,
 quas in pelle mea exarabis; video
 multiplicari morbos, queis corpus af-
 fliges; ignominias prævideo, quibus
 honorem confundes; amaritudines
 cogito, quibus voluptates meas om-
 nes in venena convertes. Sed non-
 ne sufficit mihi, te nudum è crucis
 trunco mei amore suspensum ac ex-
 pirantem iatueri? quis unquam tam
 acerbus calix mihi propinabitur, cuius
 amarissimam portionem tu prior in-
 mei gratiam non exhauseris? tu pau-
 per, neglectus, contemptus, & ca-
 lumniis ob opera laude dignissima
 multatus es; tu ab amicis traditus,
 persecutiones ab æmulis passus, ad
 tribunalia & subsellia iudicum capita-
 lis instar rei raptatus, petulantissime
 illusus, ferociter & truculentè habitus,
 flagellis toto corpore dissectus &
 saucius, internis animi angustiis agi-
 tatus, in pulcherrimo ætatis flore ad
 mortem ductus, damnatus, geminos
 inter latrones nudus, & crucis tan-
 dem patibulo affixus es. Si ergo nul-
 lum aliud solatium, præter tui amabi-
 lem aspectum haberem, vah quan-
 tum id foret? & tamen probè novi,
 quòd infinità mecum clementià &
 pietate usurus, neque Calicem tuum
 mihi propinaturus sis, ut ad ultimas
 usque fæces eum exhauriam; sed pri-
 mis duntaxat labris eum degustem.
 Non me latet, te ad terrendum nos
 quondam dixisse: *potestis bibere ca-*
licem, quem ego bibiturus sum? Sed

pace tua & veniã, non debebas dicere *calicem*, sed *de calice*: quis enim unquam calicem tuum ebibit, cum vix inde aliquantulum sorbere nos velis? ego non dubito, adversa, quæ immittere dignaberis, viribus meis
Ps. 79. 6. superiora non fore, *Potum mihi dabis in lachrimis, in mensura.* Sis ergo benedictus in æternum, quidquid tandem de me statueris: quid enim beneficæ tuæ manui in acceptis gratus non referam, cum ipsa etiam tribulatio beneficium sit. Novi animum & indolem tuam, quod non castiges me, ut oderis: quid enim omnia à te immissa adversa sunt, nisi amor tenerrimus, odii larvâ vestitus?

PARS ALTERA.

Ps. 10. 14. XI. Commodissimum mihi in altera hac sermonis parte accideret, Dei causam tueri, illumque à multis eorum criminationibus defendere, qui sceleratos à Deo felices & beatos reddi queruntur. Si enim tribulatio est favor, non nisi amicis & electis collatus, quid mirum est, si scelerati immunes sint? non enim amat illos: *Exacerbavit Dominum peccator*, ait Psalter Regius, *secundum multitudinem ira sua non queret.* Cum verò attentius id expenderem, agnovi, mundum falsò & frustra lamentari; crediderim enim ego, nullum impium reperiri felicem; erit ille quidem divitiis locuples, titularum splendore Illustris, populorum obsequiis conspicuus; dominabitur, & imperabit, in deli-

cias se & voluptates effundet; ut tandem *ducat in bonis dies suos.* Verum ex hoc felicem dici posse, minime arbitror: ah quàm parvo opus est impio, ut sit miser? Satis est, impium esse: quænam enim obsecro, tribulatio omnium maxima est? Si senes & decrepitos interrogem, mortem nominabunt, velut satellitem, quem jam jam importunè ad portarum limina pulsantem audiunt, nec modum sciunt, sese illo amicè expediendi. Si nobiles interrogo, contemptum & infamiam; si fæminas, Zelocypiam; si artifices, mercedem inique defraudatam; si aulicos, æmulationem, & invidiam; si famulitium, servitutem dicent. Ita quisque malum, quod patitur, gravissimum judicat, juxta illud Quintiliani: *Est humana infirmitatis ista natura, ut ex omnibus accidentibus, gravissimum putet quisq, quod patitur:* & rationem subjungit: *aliorum enim mala, cognitione abstracta, mala verò propria sensu & experientia ponderamus.* Quodsi, secluso proprii commodi sensu, humanæ calamitatis gravitatem æquâ rationis bilancæ trutinare placuerit, nec privato indulgere affectui, verissimum esse deprehendemus, quod D. Augustinus in Psalmos commentatus observat: *inter omnes tribulationes humana anime, nulla major est, quàm conscientia delictorum.* Id quod in primis à contrario probatur, Ponite hominem justum & Sanctum omnibus adversis obrui, quæ vos ipsi inter gravissima numerastis; adhuc tamen omnia infractus ejus animus ridebit,

ridebit, & haud aliter, quàm Salamandra in ardentem rogam coniecta, exultabit: morbis eum objicite; videbitis, expansis eam brachiis, & fronte serenâ amplecti, quia Sanctum Andream Corsinum imitabitur, qui audito mortis nuntio tantum concepit gaudium, ut, cum prius ex morbo longâque inediâ langueret, vires receperit, color refloruerit, atque unde alii ægri ipsâ ægritudine gravius affliguntur, inde valetudinem recuperaverit, Probris illum & contemptui exponite; Carolomanum æmulabitur, & inflictos etiam à petulanti mediastino colaphos sereno vultu excipiet. Zelotypiâ illum vexate; Godolevam imitabitur, quæ vilis instar ancillæ flagitiosi mariti concubinis inservit. Paupertate affligite; similem se illi mendico faciet, cui inter centones exultanti D. Augustinus ipse invidebat. Æmulis objicite; lubens illis & dignitatem & gratiam cedit, ut quondam in aula Gallica S. Legeus Ebrius fecit. Inclementis Domini serviitiis illum mancipate; promptissimè & ad nutum obsecundabit, ut quondam in Africano carcere D. Paulinus Gunterio. Verbo, ponite justum, ubi libuerit, quin in infernum usque detrudite; inveniet & ibi consolationis suæ ambrosiam, unde omnis amaroris absinthium dulce reddatur, suæ nimirum cum divina voluntate conformitatem: *Nihil est jucundius, nihil est securius bonâ conscientia,* exclamat D. Bernardus: *subjugetur corpus in panna, jejuniis maceretur, verberibus laceretur, equuleo di-*

stendatur, gladio trucidetur, supplicio affligatur, securâ erit conscientia. E contrario conscientia rea, & exulcerata, ubi unquam pacem inveniet? finite illam, animi causâ vagari per hortos, & florum topiaria, amico sociorum confortio & conversatione gaudere, intra fornices & prostibula libidini indulgere; quidquid tamen misera aget, ubique funestum illud tribunal circumferet, in quo velut læsæ Divinæ Majestatis rea damnatur: & verò an non meritò præ dolore contabescat, aut ob gloriæ jacturam, quam perdidit, aut infernum, qui illam expectat? *Impius quasi mare fervens, quod quiescere non potest,* teste Isaiâ. Tanta autem hæc animi inquietudo est, ut aliud remedium infelices non inveniant, quàm veritati agnitæ perfrictâ fronte reniti, fidem negare, & pernegare, immortalitatem animi pessumdare, & inferos juxtâ ac paradysum inficiari, atque intimo latentem sinu fovere Atheismum, *non est Deus!* Verùm miseri, dum hanc sibi ipsis vim inferunt, tantum simul tormentum sentiunt, ut vel hoc solo infelicissimi reddantur; etsi enim, injecto velut in os Cerberibolo, molestos conscientia latratus compescant, & ad tempus sopiant, subito tamen etiam invitis redit æternarum veritatum memoria, latrare denuo incipit conscientia, infestat morfu, terret gravissimis minis & futurorum metu, ut miseri, quantumvis protervi & impudentes, velint, nolint, cogantur fateri, esse aliquod in orbe Numen, & dominari

in mun-

in mundo Deum, quem illi longissime remotum & nullum vellent. Inde larvæ illæ & spectra nocturna insurgunt, umbræ horribiles, feralia phantasmata, noctes vigiles, & somnus inquietus, qui curas ceteroquin
Job. 7. 13. mitigare & sopire solet: *si dixero, consolabitur me lectulus meus, terrebis me, & per visiones horrore concuties.* Nec credatis velim, Auditores, furias inferni, ardenti face armatas, ut in scenis ac theatris usu venit, contortis inflagri morem viperis ac serpentibus eos flagellare; fabulæ hæ sunt; sed delictorum molesta memoria & Synderesis animi illos torquet; funestæ illæ mentis imagines, suspiria profunda, horrores improvisi, velut furia domesticæ, illos flagellant; quæ ergo illorum potest esse felicitas? *Job. 21. 17.* *Ducunt in bonis dies suos,* hoc equidem verissimum; *ducunt* in venationibus, *ducunt* in ludis equestribus, *ducunt* in choreis, *ducunt* in cæteris profanis animi laxamentis; sed longè diversum est, ducere dies *in bonis*, aliud verò ducere *bonos dies*: quòd enim dies faustos ac felices ducant, id sanè à veri-

tate quàm maximè alienum est. Ne quicquam igitur hodiè in excusanda impiorum felicitate desudassem, cum eorum felicitas imaginaria duntaxat sit, imò nulla: quòd si aliqua felicitatis species apparet, fallax illa est ac dolosa, similis mulieri stibio, cerusâ ac purpurisso ornata, quæ non nisi è longinquo aspici debet; ubi propiùs accesserit, non amorem & admirationem, sed nauseam ac tædium mover: *non est hæc solida, & sincera felicitas; crusta est tenuis*, liceat mihi loqui cum Seneca, *De ira*, cum quo etiam perorabo: *Nullum scelus, licet illud fortuna exornet, munibus suis, impunitum est, quoniam sceleris in scelere supplicium est.* Quod cum ita sit, sermone meum ita concludo: habent & impii suas tribulationes, easque graviores iis, quas iusti patiuntur, hoc solo discrimine, quòd ærumnæ iustorum sint gloriæ pignora, impiorum verò sint arrhabones pœnæ æternæ, acciditque illis, quòd infamibus Sodomæ civibus, quibus urbis suæ incendium æterni rogi & flammaram exordium fuit.

SERMO VIGESIMUS OCTAVUS.

DOMINICA PASSIONIS.

Quis ex vobis arguet me de Peccato? Joan. 8.

Que